

XV EDICION

VINTE ANOS DESPOIS

Vai pra un ano que saú á rúa a obra poética reunida de Manuel Rodríguez López, nunha edición –publicada por Espiral Maior co patrocinio do Concello de Paradela, da Xunta de Galicia e da Deputación de Lugo– que tiven o privilexio de preparar xunto co seu fillo Santiago, e que talvez teña algúns ou moitos defectos, pero que ten a virtude de ofrecer xuntos os versos daquel emigrante de Paradela que se fixo a si mesmo como poeta e como home en Barcelona. Pra lelos e relelos, como fago eu agora, cando me dispoño a obedecer o mandato da súa familia escribindo unhas palabras pra este caderno que dá razón, un ano máis, das obras premiadas no certame literario de Paradela que leva o nome do noso poeta.

Foi Manuel Rodríguez López un poeta obreiro, pero coma sempre as etiquetas non abundan pra definir unha persoa ou unha obra. É ben verdade que unha boa parte da obra do Manuel xira ó redor da condición obreira e a conciencia de clase, e esta vertente da súa actividade poética deunos algúns dos seus poemas máis memorables. Pero tamén é verdade que hai outros moitos aspectos e outras moitas emocións na súa poesía. A saudade da terra. A celebración da historia. Os poemas do amor, eses poemas de amor sinxelo e fondo nos que, estea ou escrito, sempre latexa o nome de Irene, a súa compañeira.

Acabouse de criar o Manuel en Barcelona, aprendeu catalán case de neno, mais non puido nin quixo esquecer a lingua da primeira infancia nin o universo inmenso que forman as casas, os lugares e as chousas onde vivimos os primeiros anos. Quizabes nisto sexamos un pouco distintos os que nacemos e aprendemos a andar e a abrir os ollos nunha destas aldeas da Terra Verde onde cada cen metros hai tanta variedade que nos parece un mundo. Despois imos pra fóra, polas cousas da vida, e sempre andamos a pensar como volver a este universo antigo onde cada penedo ten un nome, onde cada carreiro nos parece un camiño innumerable.

Moitos anos pasou o Manuel nesta saudade, xuntando as arelas de once meses pró mes de vacacións na Terra. Cando por fin volveu pra sempre, home aínda novo, daba gusto velo ollar as cousas e respirar os ventos deste mundo, mesmo os ventos da cidade capital, ese Lugo onde por diferentes razóns fixou a residencia familiar. Lugo era pró Manuel Rodríguez, prós de Paradela, o mesmo que é pra nós os de Cospeito: a nosa capital. Ben sei que Paradela é da Terra de Sarria, ben sei que Cospeito é da Terra Chá, aseñorada por Vilalba. Pero Lugo é

a nosa capital, e por iso o Manuel Rodríguez andaba coma peixe na auga pola rúa en que moraba –a do Doutor Castro–, pola Praza Maior, polo Campo Castelo, que era por onde eu o atopaba tantas veces naqueles anos de esperanzas e decepcións.

A cidade de Lugo debía ser pró Manuel unha cousa contigua da súa aldea natal. Niso Lugo non é coma outras cidades, que parecen máis fóra e máis lonxe do noso espazo referencial de eternos campesiños. Se acaso, unha cidade coma Lugo é outra parte, quizabes esencial, do noso mundo. A aldea ten unha consistencia máis ben intemporal: o seu aspecto está marcado polo cambio das estacións, e sempre volve ó de antes; a agra das patacas o ano anterior estaba a pan, a esmagante presenza estival da carballeira chea de folla declina ano tras ano cara ó espido inverno. A cidade é histórica: os cambios son máis lentos, pero son máis sólidos, duros e permanentes. Cando se fai un edificio grande, cando se abre unha rúa, aquilo mudou pra sempre, non é o trigo que se sega en xullo nin a folla que cae en novembro.

Quen me dera encontrar o meu amigo na rúa do Doutor Castro, ou na Praza Maior –sala de visita da nosa vila– pra falarmos destas e doutras cousas. Pero xa van vinte anos que o Manuel nos falta. Sírvanos de consolo este certame que se honra co seu nome, e a tenaz vontade que o Concello de Paradela manifesta en honrar o seu ilustre fillo. Sírvanos de consolo a súa memoria amable, a certeza absoluta de que o noso amigo foi un home bo. Sírvannos de consolo os versos que nos deixou pra remoer a condición obreira, a saudade, o amor conxugal, a devoción da terra natal, o orgullo e a lealdade da lingua, en fin, a condición humana que latexa na súa obra.

Darío Xohán Cabana